

پیشگیری از حریق در مساجد و حسینه ها

همه ساله در طلعه ماه محرم، محبان و ارادتمندان حضرت حسین بن علی (ع) اقدام به برپائی تکایا می کنند، که در بعضی اوقات به دلیل موقت بودن اینگونه اماکن از سازه های فلزی غیر مقاوم کفراژ بندی با لوله و چادرهای برزنتی استفاده می شود که متاسفانه شماری از آنان بدلیل رعایت نکردن اصول ایمنی و پیشگیری دچار آتش سوزی و حادثه می شوند.

کارشناسان حوزه پیشگیری سازمان آتش نشانی و خدمات ایمنی شهرداری درچه به منظور جلوگیری از آتش سوزی و هر حادثه دیگری همچنین برای ایمن سازی اینگونه اماکن، توصیه و تاکید می کنند:

الف: موقعیت مکانی:

تکایای سوگواری باید از نظر مکانی در موقعیت مناسب و به گونه ای برپا شود که امکان دسترسی آتش نشانان به هنگام حادثه احتمالی امکان پذیر باشد و باعث سد معبر و یا مختل کردن رفت و آمد خودروها نشود.

برپائی تکایا نباید در زیر تیرهای چراغ برق و یا در مجاورت منازل مسکونی باشد زیرا در صورت بروز هرگونه آتش سوزی احتمالی امکان گسترش آتش به منازل مسکونی همجوار وجود دارد.

کفراژ بندی (سازه غیر مقاوم) باید به گونه ای باشد که تحمل بار مرده و بار زنده احتمالی را که بر روی آن گذاشته می شود داشته باشد و بوسیله سیم بکسل و وسایل مناسب بر روی زمین مهار شود به صورتی که در صورت وزش تند باد امکان تخریب و واژگونی آن وجود نداشته باشد.

در صورت وسیع بودن تکایا (بیش از ۵۰ نفر) در نظر گرفتن دربهای خروجی متعدد در فواصل مختلف الزامی است که در مواقع بروز آتش سوزی و یا هر حادثه دیگری امکان خروج سریع شهروندان سوگوار مقدور باشد.

ب: توصیه های ایمنی در خصوص برق رسانی:

ایمنی در برق رسانی

با توجه به اینکه اغلب تکایا برای تامین برق محیط خود از تیرهای برق شهری استفاده می کنند و بیشتر بدون در نظر گرفتن سیستم حفاظتی (فیوز مناسب) و بصورت روکار انجام می شود لذا توصیه می شود حتی المقدور از اماکن مسکونی و تجاری که سیستم استاندارد دارند استفاده شود و سیستم برق رسانی را حتماً به فیوز متناسب با آمپر مصرفی مجهز کنند.

از سیم های روکار پلاستیکی و غیر مقاوم (سیم زیر گچی) که قادر به تحمل آمپر بالا نیستند استفاده نشود و از کابل های مقاوم متناسب با آمپر مصرفی تکایا استفاده شود چرا که در صورت مصرف بیش از ظرفیت سیم و یا کابل برق روکش آنها در اثر عبور جریان بالا داغ و شعله ور می شود و موجب بروز آتش سوزی خواهد شد.

برای جلوگیری از اتصال کوتاه در اینگونه اماکن از اتصال سیم‌ها و کابل‌ها به صورت دست پیچ خود داری و از ترمینال مناسب (چینی) استفاده شود.

استفاده کردن از یک پریز برق برای تامین برق لوازم الکتریکی مختلف مانند بلندگوها، پروژکتور، بخاری‌های برقی و غیر استاندارد است و از هر پریز تنها یک مصرف کننده مجاز به استفاده است.

از عبور دادن سیم‌ها و کابل‌های بدون روکش از لابلاهای کفراژهای فلزی و چادرهای برزنتی جداً خودداری شود چرا که کوچکترین اتصال کوتاه بروز آتش‌سوزی را در پی دارد.

سیستم گرمایش

روشن کردن هرگونه شعله روباز در کنار چادر تکایا برای پخت غذا و یا چای و غیره خطرناک است لذا توصیه می‌شود مکان مناسبی در نقطه دیگری دور از محیط تکایا به این امر اختصاص داده شود.

با توجه به فصل زمستان بعضاً برای گرمایش اینگونه اماکن از بخاری‌های نفتی و یا هیترهای برقی استفاده می‌شود که هر کدام به نوبه خود خطر آفرین هستند و باید در صورت استفاده کردن از بخاری‌های نفتی برای گرمایش موارد زیر رعایت شود:

نصب وسایل گرمازا را که نخستین بار مورد بهره برداری قرار می‌گیرند به نمایندگی‌های فروش بسپارید. قبل از نصب بخاری‌ها در مورد سرویس و رفع نقایص احتمالی آن‌ها به ویژه در ناحیه سیستم سوخت رسانی (کاربراتور) دستگاه اقدام کنید.

کوره بخاری‌ها و دستگاه‌های گرماساز را قبل از استفاده حتماً نظافت کنید. حتی الامکان وسایل گرمازا در فاصله یک متری از دودکش مربوط نصب شود.

از بخاری‌های بدون دودکش و غیراستاندارد استفاده نشود و در صورت استفاده کردن از بخاری‌های مجهز به دودکش از عبور دادن لوله‌های فلزی دودکش‌ها از میان چادرهای برزنتی و پلاستیکی جداً خودداری شود چرا که علت بروز اغلب آتش‌سوزی‌ها در اینگونه اماکن همین امر است.

وسایل گرمازا مانند بخاری‌ها را در نزدیکی و در تماس نزدیک با پرده‌ها و سایر اجسام قابل اشتعال نصب نکنید.

بخاری‌های نفتی را حتماً روی سینی مخصوص قرار دهید تا در صورت نشت احتمالی نفت، محیط آلوده و آماده آتش‌گیری نشود.

از گازسوز کردن بخاری‌های نفتی و آبگرمکن‌های نفتی و دیگر وسایل گرمازا بدون رعایت دستورات کارخانه سازنده خودداری کنید.

مخزن نفت بخاری‌ها را در زمان روشن بودن بخاری پر نکنید.

در وسایل نفتی از ریختن سوخت دیگر غیر از سوخت مصرفی خودداری شود بطور مثال در صورت نفت‌سوز بودن بخاری از گازوئیل برای سوخت استفاده نکنید.

درجه حرارت دستگاه های گرماساز را با توجه به حجم محیط تنظیم کنید و از استفاده کردن بیش از حد ظرفیت بخاری ها یا باز کردن مسیر نفت در کاربراتور خودداری شود. در زمان استفاده از بخاری های نفتی تمام دربها و پنجره ها و یا درب چادری تکایا را نبندید و مسیری را برای ورود هوای تازه به محیط باز بگذارید تا اکسیژن کافی محیط تامین شود. در صورت استفاده از بخاری های گازی و پس از نصب بخاری و اطمینان از عملکرد صحیح آنها مراقب باشید که شیر فلکه گاز مخصوص دستگاه در معرض دستکاری بچه ها و آسیب های فیزیکی قرار نگیرد.

در نقاطی که انشعاب گاز ندارند و مجبورند از نفت و یا ذغال بعنوان سوخت استفاده کنند توصیه می شود:

نفت سفید را در داخل بشکه ها و مخازن فلزی درب دار و شیر فلکه دار کم حجم نگهداری کنند. محل استقرار منابع ذخیره سوخت باید حتی الامکان از محیط برقراری تکایا دورتر باشد و در مسیر ورود و خروج سوگواران قرار نگیرد. استقرار مخازن نفت در زیر پله ها و زیر زمین ها و پشت بام ها و خر پشته های مساجد و حسینیه ها بسیار خطرناک است و حتی المقدور از ذخیره کردن آن در اینگونه اماکن خودداری بعمل آید. دقت کنید که زمین استقرار مخازن سوخت همیشه تمیز و عاری از آلودگی باشد و از قرار دادن هرگونه وسایل قابل اشتعال در نزدیکی آنها خودداری کنند. مخازن ذخیره سازی سوخت نباید در نزدیکی منابع حرارتی و وسایل حرارت زا مستقر شوند. گونی های ذغال باید در محیط کاملاً خشک نگهداری شوند و تمام موارد ایمنی محل استقرار مخازن سوخت در مورد محل نگهداری گونی های ذغال نیز لازم الاجرا است.

دودکش:

دودکش ها مهمترین نقش را در خوب سوختن و ایمنی وسایل ایفاء می کنند و شاید بتوان گفت که از ارکان اصلی ایمنی هر دستگاه حرارت زا ((سیستم دودکش)) آن است لذا توصیه های زیر در خصوص نصب آن باید اجرا شود.

قبل از بهره برداری از دستگاه حرارت زا مانند: بخاری، سیستم حرارت مرکزی و امثالهم دودکش را نظافت و از باز بودن مسیر دودکش از پشت بام تا وسیله مربوط اطمینان حاصل کنید.

دودکش ها در ناحیه منتهی به فضای باز باید حداقل ۱/۵ متر از مرتفع ترین نقطه ساختمان بلندتر باشند. دودکش ها در ناحیه منتهی به فضای باز باید مجهز به کلاهک باشند تا از افتادن اجسام داخل دودکش و کوران هوا در زمان وزش تند بادها مصون باشند.

دودکش ها در ناحیه منتهی به فضای باز باید کاملاً محکم و مهار شده باشند تا در اثر باد و توفان جدا نشوند و آسیب فیزیکی نیینند.

قطر لوله دودکش باید با قطر خروجی دود وسیله گرماساز تناسب داشته باشد. دودکش‌ها در ناحیه اتصال به وسیله گرماساز و در فضای باز باید حتی الامکان بصورت مستقیم و بدون پیچ و خم نصب شوند. دودکش‌ها نباید در مجاورت پرده و مواد قابل اشتعال قرار گیرند و از محل کاملاً امن و با ساختار ساختمانی عبور داده شود.

ج - تمهیدات ایمنی

با توجه به اهمیت معابر خروج مناسب و بدون مانع در تخلیه بموقع متصرفین در زمان آتش‌سوزی و حوادث احتمالی موارد زیر باید در مساجد و حسینیه‌ها اجرا شود.

- مساجد یا حسینیه‌های با جمعیت زیر ۵۰۰ نفر حداقل دارای دو دسترسی خروج و درب خروج مناسب باشند.
- در صورتی که افراد حاضر در مساجد و تکایا بین ۵۰۰ تا ۱۰۰۰ نفر باشند حداقل سه راه خروج باید در نظر گرفته شود.
- در مساجد و تکایایی که بیش از ۱۰۰۰ نفر سوگوار را در خود جای می‌دهد باید حداقل چهار راه خروج در نظر گرفته شود.
- از آذین بندی و یا مسدود کردن دربهای خروجی مساجد و تکایا جداً خودداری بعمل آید.
- الصاق برچسب و یا تابلو خروج و راهنمای خروج در نقاط مختلف مساجد و تکایا و حسینیه‌ها الزامی است تا در مواقع اضطراری و بروز آتش‌سوزی و حوادث، متصرفین را به معبر عمومی مناسب راهنمایی کند.
- همه بازشوهای دربهای خروج باید به سمت معابر خروجی باشد و به هیچ عنوان به سمت داخل مساجد یا حسینیه‌ها باز نشود.
- استقرار خاموش کننده‌های دستی و چرخدار در محیط مساجد حسینیه‌ها و تکایا با توجه به وسعت آن در فاصله هر ۱۳ متر در محل‌هایی که کاملاً قابل رویت و دسترسی و در ارتفاع ۱/۲۰ از کف باشد الزامی است.
- ایجاد شبکه آبرسانی آتش‌نشانی در مساجد و حسینیه‌ها ضروری است و باید به نحوی طراحی و نصب شود که امکان پوشش دهی لازم به همه نقاط را داشته باشد و ظرفیت مخازن آن با توجه به فاصله ایستگاه آتش‌نشانی محل تعیین و حداقل برای مدت زمان ۱۵ دقیقه در نظر گرفته شود.
- نصب سیستم اعلام آتش‌سوزی خودکار در مساجد و حسینیه‌هایی که دائمی هستند الزامی است.